

ZMIANY KODEKSU SPÓŁEK HANDLOWYCH W ZAKRESIE KRAJOWYCH I TRANSGRANICZNYCH PROCESÓW REORGANIZACJI

15 września 2023 roku weszły w życie istotne zmiany związane z krajowymi i transgranicznymi procesami reorganizacji. Dotyczą one polskich spółek kapitałowych i spółek komandytowo-akcyjnych. W celu implementacji określonych europejskich dyrektyw¹ nowelizacja KSH wprowadza zasady regulujące transgraniczne przekształcenie oraz podział spółek. Co więcej, wprowadza ona nowe rozwiązania do krajowych reorganizacji takie jak podział przez wyodrębnienie i nowy uproszczony tryb połączenia. Może to w praktyce usprawnić reorganizacje korporacyjne - zarówno te krajowe, jak i transgraniczne.

Nowe uregulowania w zakresie krajowych połączeń i podziałów spółek

Podział przez wyodrębnienie

Nowelizacja KSH wprowadza nowy rodzaj – podział przez wyodrębnienie.

Dotychczas wydzielenie części majątku spółki poprzez jej podział było możliwe jedynie poprzez przeniesienie go do "spółki-siostry", to jest spółki, w której udziały lub akcje obejmują wspólnicy (akcjonariusze) spółki dzielonej (podział przez wydzielenie). Natomiast, podział przez wyodrębnienie będzie polegać na przeniesieniu części majątku spółki dzielonej na spółkę w zamian za udziały (akcje), które obejmuje sama spółka dzielona ("spółkę-córkę").

Różnica polega zatem na tym, że udziały (akcje) w spółce (spółkach) przejmującej albo nowo zawiązanej uzyska w przypadku *podziału przez wyodrębnienie* spółka dzielona, a w razie *podziału przez wydzielenie* – wspólnicy (akcjonariusze) spółki dzielonej.

Do podziału przez wyodrębnienie znajdzie ponadto zastosowanie szereg uproszczeń, w szczególności brak konieczności badania planu podziału przez

¹ Dyrektywę 2019/1151 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającą dyrektywę 2017/1132 w odniesieniu do stosowania narzędzi i procesów cyfrowych w prawie spółek (Dz. Urz. UE L 186/80 z 11.07.2019, str. 80–104); 2) oraz dyrektywę 2019/2121 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2017/1132 w odniesieniu do transgranicznego przekształcania, łączenia i podziału spółek (Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 1–44).

biegłego oraz sporządzania przez zarząd specjalnego sprawozdania dla celów podziału.

Nowy uproszczony tryb połączenia

Nowelizacja wprowadza również nowy uproszczony tryb połączenia, w ramach którego może być ono przeprowadzone bez przyznania nowych udziałów (akcji) spółki przejmującej. Pozwoli to zaoszczędzić zarówno czas, jak i koszty gdy jeden wspólnik posiada bezpośrednio lub pośrednio wszystkie udziały (akcje) w łączących się spółkach albo wspólnicy łączących się spółek posiadają udziały (akcje) w tej samej proporcji we wszystkich łączących się spółkach ("spółki-siostry"). Ponadto, w przypadku takiego połączenia znajdzie zastosowanie szereg innych uproszczeń. W szczególności nie ma konieczności badania planu połączenia przez biegłego oraz sporządzania przez zarząd specjalnego sprawozdania dla celów połączenia.

Dotychczasowe przepisy KSH przewidywały już szereg uproszczeń w przypadku, gdy spółką przejmującą był jedyny wspólnik (akcjonariusz) lub wspólnik (akcjonariusz) posiadający przynajmniej 90% udziałów (akcji) w spółce przejmowanej. Niemniej w wyniku błędu ustawodawcy przy okazji poprzednich nowelizacji nie było w pełni jasne, czy w takiej sytuacji nie jest niezbędne podwyższenie kapitału zakładowego. Ponadto nowe przepisy znacznie rozszerzają zakres uproszczenia, przewidując, że także pośrednie posiadanie wszystkich udziałów i akcji oraz połączenie ze spółką-siostrą pozwala na zastosowanie trybu uproszczonego.

Spółka komandytowo-akcyjna jako spółka przejmująca lub będąca przedmiotem podziału

Na skutek nowelizacji nie tylko spółka kapitałowa, ale również spółka komandytowo-akcyjna może być podmiotem przejmującym. Wcześniej tylko spółka kapitałowa mogła być takim podmiotem. Dodatkowo również spółka komandytowo-akcyjna może być, obok spółek kapitałowych, przedmiotem podziału.

Krótszy czas oczekiwania w procesie podziału

Wspólnicy spółek uczestniczących w podziale nadal powinni zostać dwukrotnie powiadomieni o planowanym podziale. Dokonano jednakże doprecyzowania, że zgromadzenie wspólników danej spółki powinno odbyć się 6 tygodni po pierwszym, a nie drugim zawiadomieniu. Powinno to nieco skrócić cały proces.

Nowe uregulowania w zakresie transgranicznych reorganizacji

Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółek komandytowo-akcyjnych

W odróżnieniu od podziału transgranicznego i przekształcenia transgranicznego, połączenie transgraniczne było już regulowane przepisami KSH. Niemniej nowelizacja wprowadza w tym zakresie pewne modyfikacje. Najistotniejsze z nich przedstawiono poniżej.

Wprowadzono nowy wymóg uzyskania opinii właściwego polskiego organu podatkowego w sprawie połączenia transgranicznego. Ponadto, sąd rejestrowy ma teraz wyraźne prawo do zbadania, czy połączenie transgraniczne nie spowoduje nadużycia prawa.

Rozszerzono również katalog dokumentów, które należy dołączyć do wniosku o wydanie zaświadczenia o zgodności podziału z polskim prawem, m.in. o oświadczenie zarządu o celu połączenia oraz zaświadczenie o niezaleganiu z płatnościami wydane przez ZUS.

Nowe brzmienie przepisów jasno określa, że do dnia otrzymania zaświadczenia o zgodności połączenia transgranicznego z prawem krajowym połączenie transgraniczne podlega w odniesieniu do każdej z łączących się spółek prawu państwa jej siedziby, a po tym dniu podlega prawu państwa siedziby spółki przejmującej.

Dodatkowo łącząca się spółka będzie musiała złożyć plan połączenia transgranicznego do swojego sądu rejestrowego lub ogłosić go na co najmniej pięć tygodni przed datą zgromadzenia wspólników/walnego zgromadzenia zatwierdzającego połączenie. Dotychczas termin ten wynosił 1 miesiąc i nie było opcji składania planu połączenia transgranicznego do sądu rejestrowego.

Nowym rozwiązaniem w zakresie sprawozdania zarządu spółki uzasadniającego połączenie jest wprowadzenie do sprawozdania oddzielnych części dla wspólników i pracowników spółki, przy czym spółka może zdecydować o sporządzeniu dwóch oddzielnych sprawozdań w tym zakresie, z których pierwsze ma być udostępnione tylko wspólnikom/akcjonariuszom, a drugie tylko pracownikom.

Wprowadzone zmiany obejmują również obowiązek dwukrotnego zawiadomienia wspólników spółki o zamiarze połączenia: pierwszego zawiadomienia dokonuje się nie później niż na sześć tygodni przed datą zgromadzenia wspólników/walnego zgromadzenia zatwierdzającego połączenie, a drugiego w odstępie nie krótszym niż dwa tygodnie od daty pierwszego zawiadomienia.

Warto też wspomnieć, że w wypadku wykupu udziałowca/akcjonariusza nie zgadzającego się na transgraniczne połączenie, ceną wykupu będzie teraz cena godziwa ustalona przez biegłego.

Transgraniczny podział

Nową instytucją przewidzianą w znowelizowanym KSH jest transgraniczny podział spółek kapitałowych i spółek komandytowo-akcyjnych w ramach Unii Europejskiej.

Podobnie jak w przypadku transgranicznego połączenia, proces ten obejmuje następujące kroki w porządku chronologicznym (z zastrzeżeniem pewnych zwolnień):

- przygotowanie i podpisanie planu podziału oraz sprawozdań zarządów dla wspólników/akcjonariuszy i pracowników;
- ogłoszenie planu podziału lub jego złożenie do sądu rejestrowego;
- zawiadomienie wspólników (akcjonariuszy) o podziale;
- wydanie opinii przez biegłego;
- podjęcie uchwał wspólników/akcjonariuszy o podziale;
- uzyskanie zaświadczenia od sądu rejestrowego o zgodności podziału z prawem polskim (poprzedzonego opinią właściwego polskiego organu podatkowego); oraz
- rejestracja podziału.

Postanowienia obejmują również środki ochrony praw wierzycieli oraz zasady wykupu głosujących przeciwko podziałowi wspólników (akcjonariuszy).

Transgraniczne przekształcenie

Nową instytucją przewidzianą w znowelizowanym KSH jest także transgraniczne przekształcenie spółek kapitałowych i spółek komandytowo-akcyjnych w ramach Unii Europejskiej w inny rodzaj spółki (zgodnie z listą załączoną do odpowiedniej dyrektywy).

Proces ten obejmuje następujące kroki w porządku chronologicznym (z zastrzeżeniem pewnych wyjątków):

- przygotowanie i podpisanie planu przekształcenia oraz sprawozdań zarządów dla wspólników/akcjonariuszy i pracowników;
- ogłoszenie planu przekształcenia lub jego złożenie do sądu rejestrowego;
- zawiadomienie wspólników (akcjonariuszy) o przekształceniu;
- wydanie opinii przez biegłego;
- podjęcie uchwał wspólników/akcjonariuszy o przekształceniu;
- uzyskanie zaświadczenia od sądu rejestrowego o zgodności przekształcenia z prawem polskim (poprzedzonego opinią właściwego polskiego organu podatkowego); oraz
- rejestracja przekształcenia.

Postanowienia obejmują również środki ochrony praw wierzycieli oraz zasady wykupu głosujących przeciwko przekształceniu wspólników (akcjonariuszy).

Konkluzja

Zmiany należy ocenić pozytywnie. Aby zachować zgodność z prawem unijnym, wprowadzono możliwość transgranicznego podziału i transgranicznego przekształcenia w ramach Unii Europejskiej. Zwiększa to elastyczność przeprowadzania reorganizacji korporacyjnych z udziałem polskich podmiotów korporacyjnych. Szczególnie przydatna może okazać się opcja podziału przez wyodrębnienie majątku do spółki-córki, której brak w polskim porządku prawnym był od dawna podnoszony. Poszerzono też zakres wielu uproszczeń, w szczególności wprowadzono dodatkowe uproszczone połączenie "spółek-siostr" oparte na jednolitym składzie wspólników (akcjonariuszy) w spółkach łączonych.

Zmiany w procedurze połączenia transgranicznego czynią ją jednak bardziej uciążliwą. W szczególności wymóg uzyskania opinii właściwego polskiego organu podatkowego dla każdego połączenia transgranicznego (a także transgranicznego podziału i transgranicznego przekształcenia) może poważnie wydłużyć te procesy i zniechęcić przedsiębiorców do przeprowadzania takich reorganizacji.

KONTAKT

Agnieszka Janicka
Partner

T +48 22 627 11 77
E agnieszka.janicka
@cliffordchance.com

Tomasz Derda
Counsel

T +48 22 627 11 77
E tomas.derda
@cliffordchance.com

Julia Piotrkowicz
Advocate Trainee

T +48 22 627 11 77
E julia.piotrkowicz
@cliffordchance.com

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich istotnych zagadnień i nie obejmuje wszystkich aspektów przedstawionych zagadnień. Niniejsza publikacja nie stanowi porady prawnej ani żadnej innej porady.

www.cliffordchance.com

Clifford Chance, 10 Upper Bank Street,
London, E14 5JJ

© Clifford Chance 2023

Clifford Chance LLP is a limited liability partnership registered in England and Wales under number OC323571

Registered office: 10 Upper Bank Street,
London, E14 5JJ

We use the word 'partner' to refer to a member of Clifford Chance LLP, or an employee or consultant with equivalent standing and qualifications

If you do not wish to receive further information from Clifford Chance about events or legal developments which we believe may be of interest to you, please either send an email to nomorecontact@cliffordchance.com or by post at Clifford Chance LLP, 10 Upper Bank Street, Canary Wharf, London E14 5JJ

Abu Dhabi • Amsterdam • Barcelona • Beijing • Brussels • Bucharest • Casablanca • Delhi • Dubai • Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Houston • Istanbul • London • Luxembourg • Madrid • Milan • Munich • Newcastle • New York • Paris • Perth • Prague • Riyadh • Rome • São Paulo • Shanghai • Singapore • Sydney • Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

AS&H Clifford Chance, a joint venture entered into by Clifford Chance LLP.

Clifford Chance has a best friends relationship with Redcliffe Partners in Ukraine.